

MAGDALENA DZIADOSZ

Dzika Polska

TAM, GDZIE WCIĄŻ
RZĄDZI NATURA

Bezdroża

ERGO
HESTIA

Autorka przewodnika: Magdalena Dziadosz

Redaktor prowadzący: Maciej Żemojtel

Redakcja: Gabriela Niemiec

Konsultacja merytoryczna: Nikoleta Kula

Projekt graficzny i skład: Sabina Suchy

Opracowanie kartograficzne: Jan Leja

Źródło pochodzenia danych kartograficznych: OpenStreetMap.org

Projekt okładki: Jan Paluch; materiały graficzne na okładce zostały wykorzystane za zgodą stock.adobe.com

Zdjęcia wewnątrz książki pochodzą ze stron: shutterstock.com, stock.adobe.com

Magdalena Dziadosz: 50, 51, 61, 62, 62, 65, 66, 71, 74, 75, 75, 76, 78, 83, 83, 85, 93, 106, 119, 121, 123, 143, 145, 147, 150, 153, 160, 161, 161, 175, 177, 179, 199, 200, 214, 215, 243, 245, 247, 248, 251, 259, 260, 261, 263, 264, 264, 271, 272, 273, 275, 276, 289, 289, 307, 317

Wikimedia Commons: Bartek Bodak, CC BY-SA 3.0 (s. 53), Botaurus (s. 87), Jan Wieneke, CC BY-SA 3.0 (s. 210), Kurt Stüber, CC BY-SA 3.0 (241), Uleli, CC BY-SA 3.0 (s. 329)

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <https://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<https://bezdroza.pl/user/opinie/bedzpo>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I

ISBN: 978-83-8322-034-5

Copyright © Magdalena Dziadosz, 2023

Kup książkę

Poleć książkę

Oceń książkę

Księgarnia internetowa

Lubię to!
Nasza społeczność

Spis treści

Wstęp 6

Wybrzeże Bałtyku i pas pojezierzy 9

Jezioro Szmaragdowe w Puszczy

Bukowej 10

Ścieżka z Międzyzdrojów

do Świętoustcia 16

Szlak Rewal–Mrzeżyno 22

Jezioro Trzesiecko 26

Trasa spacerowa Orzechowo–

Ustka–Orzechowo 30

Rezerwat Wydma Łącka 34

Mechelińskie Łąki 40

Mierzeja Wiślana 44

Jezioro Lubogoszcz 48

Jezioro Gacno Wielkie 52

Jezioro Wdzydze 55

Szlak Tolkmicko – Święty Kamień 60

Rezerwat Jasne 64

Szlak Tatarski Szczytno–Babięta 68

Rezerwat Zakręt 72

Kiepojcie 78

Jeziora Suchary 82

Nadwarciański Szlak Derkacza 88

Uroczysko Lubniewsko 92

Szlak Lipy–Mszaniec 96

Gryżyński Park Krajobrazowy 100

Rezerwat Torfowisko nad Jeziorem

Świętym 104

Szlak Kosynierów 108

Nadwarciańska Droga św. Jakuba

(Łąd–Pyzdry) 112

Szwedzka Góra 118

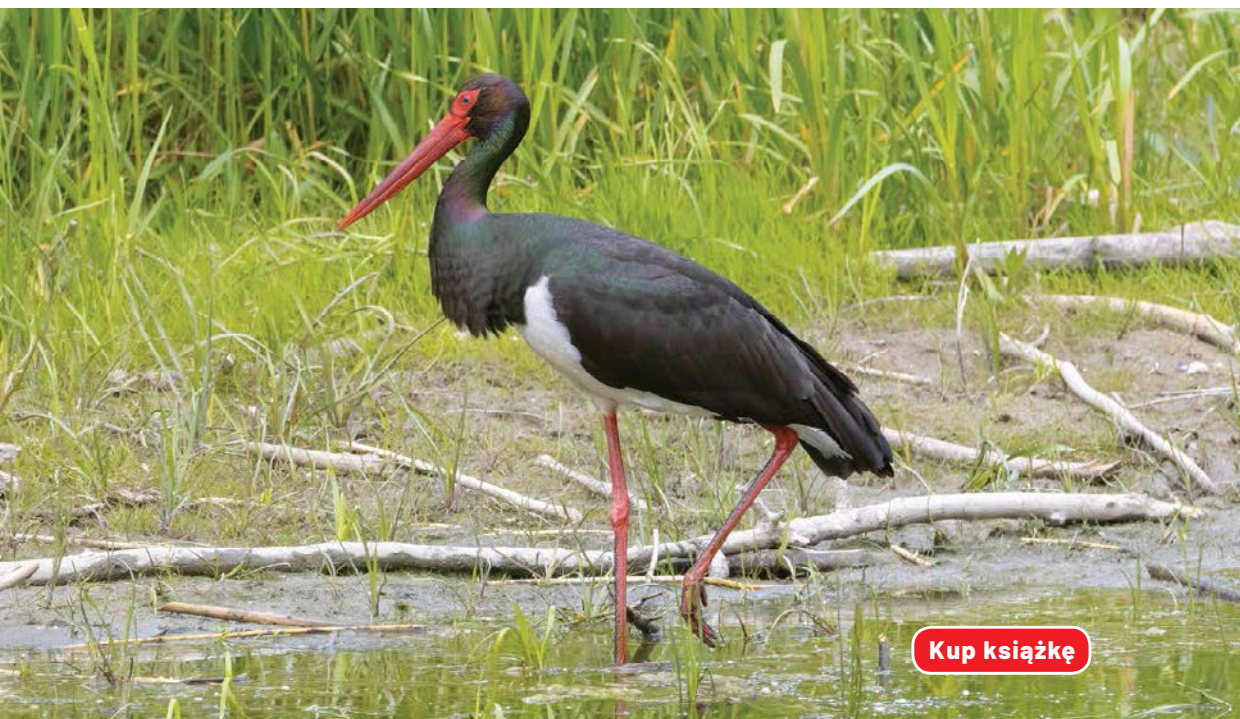
Jezioro Zbiczo 122

Niziny Środkowopolskie 129

- Łuk Mużakowa 130
- Stawy Milickie 136
- Stobrawski Park Krajobrazowy 142
- Jezioro Turawskie 148
- Rezerwat Niebieskie Źródła 152
- Park romantyczny w Arkadii 158
- Puszcza Kampinoska 162
- Rezerwat Źródło Królewskie 166
- Bagno Całowanie 170
- Szumin 176
- Szlak Śliwno–Waniewo 180
- Długa Łuka 186
- Rezerwat Krzemianka 190
- Kosy Most 194
- Rezerwat Skarpa Dobrska 198
- Jezioro Moszne 202
- Ścieżka przyrodnicza Obóz Powstańczy 206
- Rezerwat Żółwiowe Błota 212

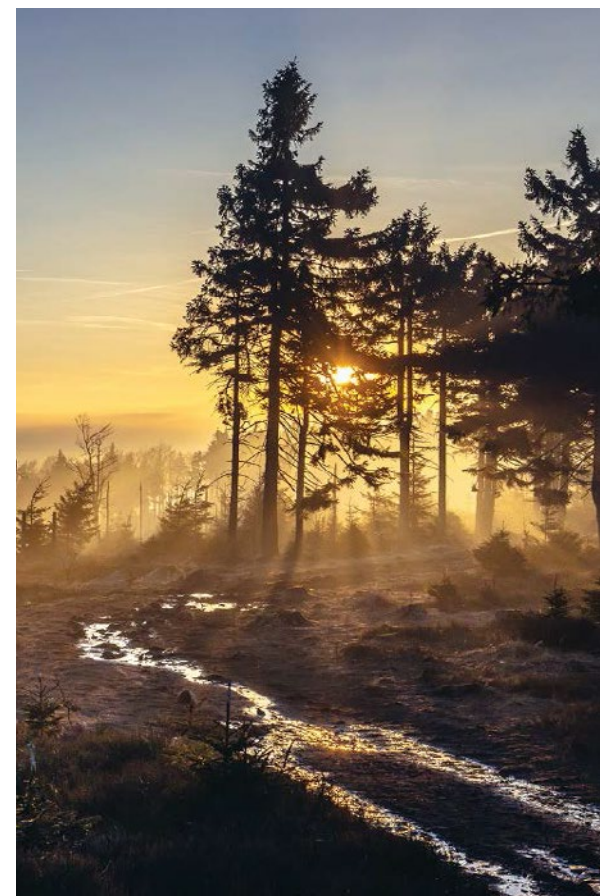
[Kup książkę](#)

Wyżyny, Kotliny Podkarpackie, Sudety i Karpaty 215

- Torfowiska Doliny Izery 218
- Owczce Skąły 222
- Sokolik Duży 226
- Góry Wałbrzyskie 230
- Wielka Sowa 234
- Skalne Grzyby 238
- Gwarkowa Perć 242
- Załęczański Park Krajobrazowy 246
- Sokola Góra 250
- Pustynia Błęderska 254
- Dolina górnej Liswarty 258
- Rezerwat Ciosowa 262
- Łysica 266
- Rezerwat Wąwóz w Skałach 270
- Rezerwat Przęślin 274
- Rezerwat Nad Tanwią 278
- Wielka Rycerzowa 282
- Kotoń, Gronik i polana Pękałówka 288
- Wrota Chałubińskiego 292
- Enklawa Przyrodnicza Bobrowisko 296
- Rezerwat Skamieniałe Miasto 302
- Dolina Zawoi 306
- Ścieżka przyrodnicza Folusz 312
- Cergowa 316
- Jaskinia w Rosolinie 320
- Mała i Wielka Rawka – Krzemieniec 324
- Połonina Bukowska 330
- Torfowisko Tarnawa 334

Indeks nazw geograficznych 338

[Poleć książkę](#)

Wstęp

Gdzie łatwo się zrelaksować i odprężyć głowę? Na łonie natury. Najlepiej tej „dzikiej”, czyli wciąż w małym stopniu przekształconej przez człowieka. Bliskość przyrody, ptasie trele, mikroświat mrówek, rozkwitające pąki i pełne barw płatki kwiatów pozwolą zapomnieć o codzienności, zgiełku miasta i gęstym zaludnieniu. W niniejszej publikacji postawiono na miejsca wartościowe przyrodniczo, a nie zawsze znajdujące się na końcu mapy. Trafimy na przedmieścia Szczecina, Poznania czy popularnego nadmorskiego kurortu, odkryjemy dzikie otoczenie Trójmiasta. Niekiedy warto zatrzymać się przy jednej z głównych dróg tranzytowych, by dać się ukoić spokojnej enklawie. Wsłuchać się w ciszę, którą przerywa jedynie śpiew ptaków i stukanie dzięciołów. Rozejrzeć się w miejscach, gdzie przed przyrodą czuje się respekt.

Książka pozwala odkryć z niecodziennej strony wybrzeże Bałtyku i polski pas pojezierzy – wybrano tu 26 różnorodnych lokalizacji. Wiele z nich to obszary ukształtowane przez

cofający się lodowiec. Trafimy na najwyższy w Polsce klif, wydmy przybrzeżne i śródlądowe, morenowe wzgórza, bezludne plaże i pomost w kształcie serca, do boru bażynowego, na najwyższą stałą wydmę w Europie, obejdziemy kilka jezior. Przekonamy się, jak wyglądają estońskie bezdroża, polska tajga, czym jest Szlak Zwiniętych Torów oraz Rzeczpospolita Ptasia. Wypatrzymy największą ważkę i najdorodniejszego chrząszcza w Polsce oraz detale ukształtowania terenu z wież widokowych. Wśród sugestii znajdują się trasy krótkie i niewymagające oraz pętle liczące po 30-40 km.

Niemal 20 kolejnych propozycji podpowie, jak rozkochać się w Nizinach Środkowopolskich oraz poczuć gościem w świecie przyrody. Oczarują nas długie drewniane kładki, pozwalające bezpiecznie przejść po trudnym terenie bez szkody dla fauny i flory, kolorowe jeziorka, kilkusetletnie dęby, krasowe źródła, legendy, głębokie wąwozy, łąki chętnie odwiedzane przez jelenie i łosie oraz zaplanowany

dziki ogród. Niektóre ścieżki połączą świat przyrody z ciekawą historią, poprowadzą do osad łowców reniferów z epoki lodowcowej lub przez cichą nadbużańską wieś bez ulicznego oświetlenia.

Trzecia część książki wiedzie przez wyżyny, Kotliny Podkarpackie, Sudety i Karpaty. Zaprasza na szczyty należące do Korony Gór Polski, w piętro turni, na torfowisko wysokie i najdalej na wschód wysuniętą połoninę w Polsce, jedyne krajową via ferratę oraz w bory świerkowe regła górnego. Na niemal 30 trasach odświeżenia efektywne ostańce z granitu i wapienia, formacje skalne, stanowiące istną mekkę wspinaczy, różnorodne głazy o oryginalnych kształtach, jurajski krajobraz, największe kryształ gipsu na świecie czy geologiczną granicę Europy Wschodniej i Zachodniej. Wiedzie przez niemal tundrową część Sudetów i obszar najniższych temperatur, jasne lasy, kaniony, gołoborza, puszcze jodłową, jaskinie, step na cichej wsi. Ukazuje murawy kserotermiczne i udowadnia, że na pustyni jest życie.

Publikacja przedstawia bogaty świat roślin i zwierząt, wyostreza zmysły. Trasy odwiedzają parki narodowe, parki krajobrazowe, rezerwaty przyrody oraz kilka miejsc nieobjętych ochroną. Dowiedzie się, czy warto przebyć dany obszar rowerem, gdzie zaparkować samochód oraz kiedy przybyć. Niektóre miejsca są godne odwiedzenia o każdej porze roku, inne najlepiej prezentują się w słoneczny jesienny dzień, gdy puszcza mieni się wszystkimi odcieniami złota, a na stawach dzieje się najwięcej, kolejne ozywają w pełni w deszczowe lato, a inne można przebyć tylko w porze suchej. Gdzieniedzie warto przyjechać wcześniej wiosną, w inne miejsca trzeba dotrzeć nim liście przesłonią widoki, kolejne warto odkryć zimą, gdzie indziej zaś trafić poza sezonem lub w tygodniu, by uniknąć tłumów.

Zapraszamy do spojrzenia na Polskę innym okiem – przy odrobinie uwagi odkryjemy niezliczone miejsca, w których, mimo zakusów zachłannej cywilizacji, wciąż rządzi natura.

WYBRZEŻE BAŁTYKU I PAS POJEZIERZY

Kup książkę

Poleć książkę

Mechelińskie Łąki

Rezerwat przyrody Mechelińskie Łąki zachwyca pościami niskopiennej roślinności, wspaniałym widokiem na Zatokę Pucką, zbiorowiskami ptaków i szumem fal spokojnie rozplywających się na piaszczystym brzegu. Dobrym zakończeniem spaceru będzie dojście na sam Cypel Rewski.

Nad polskim morzem istnieją dzikie, ciche i spokojne miejsca, i to w bliskiej okolicy Trójmiasta. Jednym z nich jest rezerwat przyrody Mechelińskie Łąki, rozpościerający się między popularną wśród surferów Rewą a spokojnymi Mechelinkami.

Rezerwat jest ostoją wielu gatunków ptaków, występują tu m.in. bąk, biegus zmienny, ohar, rybitwa białoczelna, ostrygojad, sieweczka obrożna, kropiatka, wąsatka, zielonka, pliszka cytrynowa; z osobników rzadziej spotykanych wypatrzeć można bernikłę obrożną, szablodzioba, biegusa arktycznego, ibisa kasztanowatego czy pasterza różowego. Żyją tu także liczne ptazy.

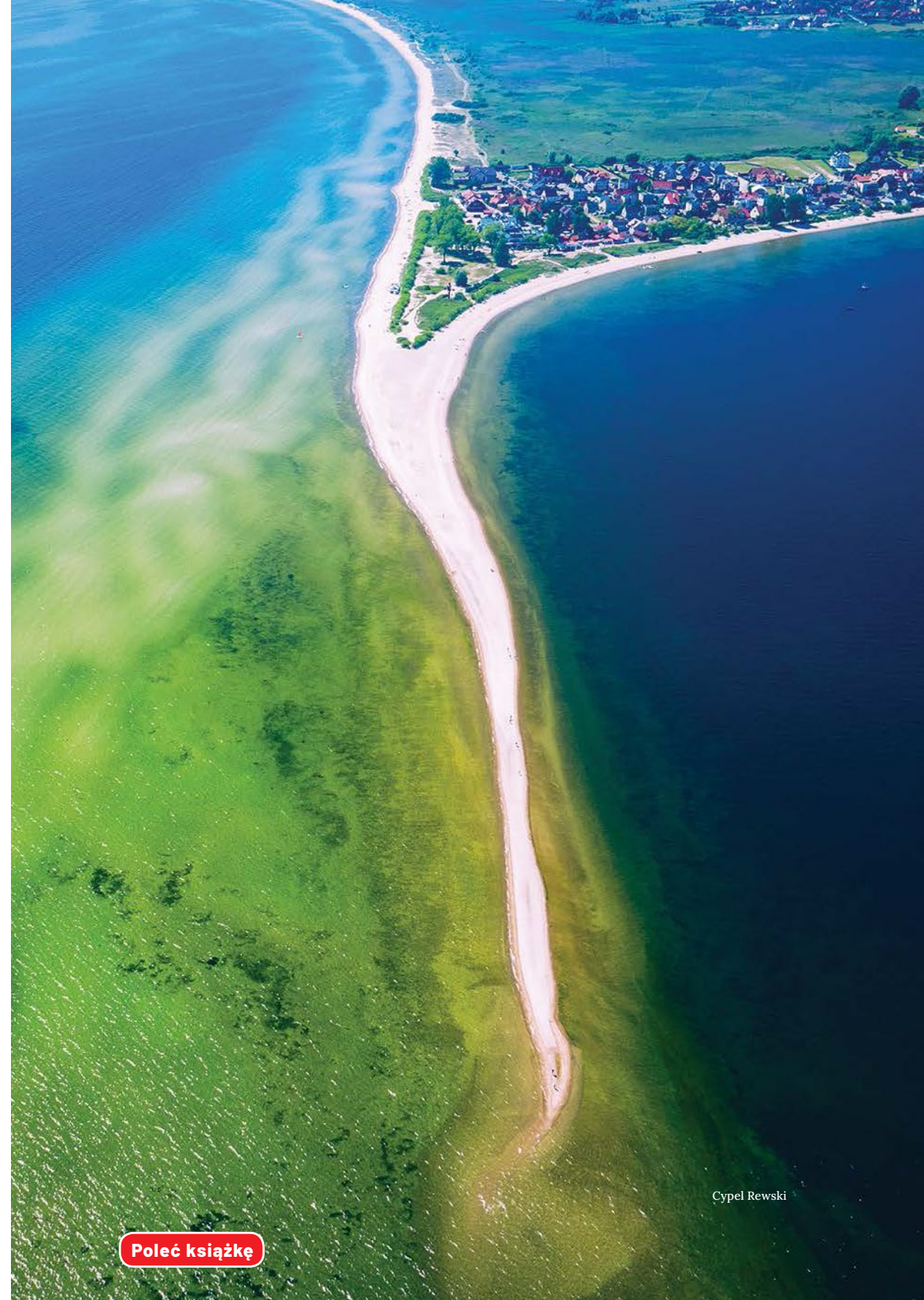
Przed wszystkim jednak chronione są łąki. Wizytówką rezerwatu jest bogata populacja mikołajka nadmorskiego oraz zbiorowiska słonorośli. Łatwo zaobserwować podział na strefy roślinne, przechodzące od stanowisk suchych po te bardziej podmokłe. Wypatrzmy tu m.in. honkenię piaskową i solankę kolczystą; wydmę porasta piaskownica zwyczajna i wydmuchrzyca piaskowa, a murawy – turzyca piaskowa. Są tu również szuwały półhalofilne i trzcinowe.

 POBRZEŻE KASZUBSKIE,
Nadmorski Park Krajobrazowy

 MAPA
Lokalizacja nr 7

AKTYWNIĘ

W okolicy jest wiele interesujących miejsc. Bardzo atrakcyjny, zarówno pod względem przyrodniczym, jak i historycznym, jest rezerwat przyrody Beka. Można też zwiedzić osadę łowców fok w Rzucewie oraz osadę średniowieczną w Sławutowie, a także Muzeum Ziemi Puckiej im. Floriana Ceynowy oraz hutę szkła w Pucku.

Cypel Rewski

Pasterz różowy

Ścieżka przez rezerwat wiedzie z Rewy do Mechelinek. Poruszać się można jedynie plażą, a właściwie skrajem plaży i wydmy. Na łąki wstęp jest zakazany – by przeciwdziałać negatywnym zmianom na tym terenie, spowodowanym m.in. przez niekontrolowaną turystykę. Ścieżka jest niezwykle malownicza, nie brakuje fotogenicznych zbiorów roślinności.

Po powrocie – tą samą drogą – do Rewy warto pójść brzegiem dalej, na **Cypel Rewski**, zwany po kaszubsku Szperkiem. Jest to kilometrowy pas piasku widowiskowo wcinający się w wody Zatoki

Mikołajek nadmorski

LOGISTYKA
Samochód najlepiej zostawić na parkingu w Rewie. Zarówno do Rewy, jak i do Mechelinek z łatwością można też dojechać trójmiejską komunikacją publiczną.

KIEDY JECHAĆ
Na spacer po Mechelińskich Łąkach każda pora roku jest odpowiednia; na pewno spokojniej i mniej tłumnie jest po sezonie turystycznym.

Puckiej. Został ukształtowany przez morski prąd w Zatoce Gdańskiej i ma swoją podwodną kontynuację – wał ciągnie się bowiem aż do Mierzei Helskiej. Jest tu płytko, raz w roku (zwykle w trzeci weekend lipca) jest nawet organizowany – krytykowany przez organizacje ekologiczne – **Marsz Śledzia**, którego uczestnicy, idąc po podmorskim wale, pokonują 12-kilometrową odległość, jaka dzieli Kuźnicę od Rewy.

ZAObSERWUJ

Kropiatka – ptak wędrowny wielkości szpaka, największa kureczka w Polsce. Trudna do obserwacji, bo prowadzi bardzo skryty tryb życia. Łatwiej jest ją usłyszeć.

Solanka kolczysta – rośnie na piaskach lub w zasolonej glebie, jej nasiona są rozsiewane przez wiatr. Ma działanie alergiczne, może nawet powodować astmę czy zapalenie spojówek.

Wydmychrzyca piaskowa – rośnie na suchych i piaszczystych glebach, lubi wiatr i słońce, ale nie przeszkadza jej mróz. Jej korzenie stabilizują nadmorskie wydmy i osuwiska.

Na szlaku wodnym Krutyni

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Dzika Polska

TAM, GDZIE WCIĄŻ RZĄDZI NATURA

Czy w Polsce można jeszcze znaleźć prawdziwie dzikie miejsca? Mateczniki natury, których nie zdołała zniszczyć zachłanna cywilizacja? Ta książka udowadnia, że tak! Takie zakątki nie tylko istnieją, czasem nawet nie trzeba ich daleko szukać — przy odrobinie uważności odkrywamy je tam, gdzie byśmy się tego nie spodziewali, jak choćby na obrzeżach miast lub w pobliżu uczęszczanych dróg.

Trzymasz w rękach zbiór inspiracji — odpowiedzi, dokąd się udać, by móc chłonąć przyrodę wszystkimi zmysłami. Gdzie warto je wyostrzyć, by zaobserwować unikatowy świat fauny i flory, wypatrzeć rzadko spotykane, chronione lub zagrożone gatunki. Gdzie poczuć prawdziwie zachwycającą potęgę natury i dostrzec jej najbardziej czarujące oblicza. Oczywiście ten autorski wybór miejsc, enklaw przyrody, nie zamyka listy, a zaledwie ją otwiera. Zachęcamy do ich poszukiwania także na własną rękę. Niech eksploracja stanie się Twoją codziennością. Dzika Polska jest tuż za rogiem!

Jakże często dzikości i nieskażonej natury szukamy na drugim końcu świata, tymczasem warto zwrócić się ku rodzimej przyrodzie. Także w naszym kraju można odkryć prawdziwe skarby — nierzadko w mało znanych miejscach, a czasem tuż za granicami miast. Magdalena Dziadosz zaprasza na takie właśnie wyprawy — zachęca do zejścia z głównych dróg i zajrzenia tam, gdzie przyroda wciąż pulsuje życiem. Sięgnijcie po ten przewodnik, by poznać Polskę dziką, niespodziewanie piękną, a przy tym bliską nam wszystkim!

ŁUKASZ SUPERGAN

autor książki **Szlaki Polski. 30 najpiękniejszych tras długodystansowych**

Dzięki tej pięknie zilustrowanej książce przekonasz się, że wcale nie musisz przejechać rowerem Patagonii ani przepłynąć kajakiem Alaski, by przeżyć przygody, które zapamiętasz na całe życie. Dzika Polska zabierze Cię w miejsca, w których nieprzerwanie rządzi natura: od gór po morze, od puszczy po pustynię. Tuż za progiem Twojego domu.

MATEUSZ WALIGÓRA

Patroni medialni:

OUTDOOR
MAGAZYN

MIESIĘCZNIK
**DZIKIE
ZYCIE**

 Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

ebook dostępny na:
ebookpoint

ISBN 978-83-8322-034-5

9 788383 220345

Cena: 69,00 zł

 Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>